

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.11.1965, sp. zn. 1 Tz 85/65, ECLI:CZ:NS:1965:1.TZ.85.1965.1

Číslo: 15/1966

Právní věta: II. Majetkovou škodou ve smyslu § 228 tr. ř. může být jen skutečná škoda, kterou obviněný trestným činem způsobil a nikoli škoda, kterou uplatňuje podnik podle vnitropodnikové praxe za použití sankcí administrativní, pracovněprávní, občanskoprávní či jiné povahy.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.11.1965

Spisová značka: 1 Tz 85/65

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 228

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 15/1966 sb. rozh.

I. Způsobení škody není zákonným znakem trestného činu neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 odst. 1 tr. zák.

II. Majetkovou škodou ve smyslu § 228 tr. ř. může být jen skutečná škoda, kterou obviněný trestným činem způsobil a nikoli škoda, kterou uplatňuje podnik podle vnitropodnikové praxe za použití sankcí administrativní, pracovněprávní, občanskoprávní či jiné povahy.

III. K zákazu činnosti (řízení motorových vozidel).

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 30. 11. 1965 – [1 Tz 85/65](#).)

Rozsudkem okresního soudu v K. ze dne 6. ledna 1965 sp. zn. 2 T 159/64 byl obviněný uznán vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a trestným činem neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 odst. 1 tr. zák. a byl odsouzen podle § 132 odst. 1 za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na 15 měsíců nepodmíněně, podle § 49 odst. 1 tr. zák. k trestu zákazu činnosti řízení motorových vozidel na tři roky. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl zavázán nahradit škodu poškozeným podnikům, a to: Pražským cihelnám n. p. D. v částce 227,40 Kčs, n. p. Silnice KNV v P. částku 191,68

Kčs, závodům Kosmos, n. p. v Č. částku 116,08 Kčs, ČSAD, n. p. v K. částku 1 989,20 Kčs. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byly poškozené podniky Pražské cihelny, Státní silnice KNV v P. a ČSAD v K. odkázány se zbytkem nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

K odvolání obviněného krajský soud v P. rozsudkem ze dne 18. března 1965 sp. zn. 3 To 85/65 rozhodl tak, že rozsudek soudu I. stupně zrušil ohledně obviněného ve výroku o trestu a náhradě škody, pokud tato byla přiznána poškozeným podnikům Státní silnice n. p., KNV v P. a n. p. Kosmos v Č. a podle § 132 odst. 1 a § 35 odst. 1 tr. zák. při nezměněném výroku o vině uložil obviněnému úhrnný trest nápravného opatření na 12 měsíců s 15 srážkou ze mzdy ve prospěch státu a trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu tří roků.

V ostatních směrech ponechal krajský soud napadený rozsudek nedotčen.

Podle skutkového zjištění soudů se obviněný uvedených trestných činů dopustil tím, že

1. Jako řidič ČSAD, středisko Č. v době od podzimu 1963 do 27. srpna 1964

a) odcizil při převážení uhlí z nádraží v Č. nejméně 121,10 q uhlí ke škodě čtyř národních podniků a toto uhlí přenechal různým osobám,

b) v lomu Státních silnic v M. odcizil nejméně 8 m³ prosívky, 2 q cementu a 0,715 m³ borových prken a fošen v hodnotě SMC 699,38 Kčs,

c) v Č. v n. p. Kosmos odcizil mýdlo a stolní olej v hodnotě nejméně 116,08 Kčs,

d) nejméně 21 tzv. černými jízdami, které prováděl při přepravě různého materiálu, poškodil ČSAD v K., středisko v Č. na tržbách nejméně o částku 1989,20 Kčs.

Ke stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem Nejvyšší soud rozsudek krajského soudu v celém rozsahu zrušil a krajskému soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění.

Skutková zjištění okresního soudu v K. v rozsudku ze dne 6. ledna 1965 sp. zn. 2 T 159/64, týkající se obviněného a uvedená pod bodem 1 písm. a), b), c) výrokové části rozsudku jsou správná a odpovídají výsledkům provedeného dokazování. K této trestné činnosti se obžalovaný zejména v přípravném řízení spontánně doznal a byl usvědčen svědky.

Výrok o vině uvedený pod bodem 1) písm. d) výrokové části rozsudku soudu I. stupně však byl učiněn v rozporu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř.

Obviněný doznal, že nejméně v 21 případech použil svěřeného nákladního auta ČSAD, střediska v Č. k odvozu různých věcí a materiálu ať již jím odcizeného nebo legálně nabytého pro různé soukromé osoby, aniž by o těchto jízdách podnik věděl. Uvedl, že tyto jízdy uskutečnil v průběhu žalovaného období souběžně s jízdami řádně uskutečněnými pro různé národní podniky, když po složení nákladu u těchto podniků se vracel s prázdným nákladním autem. Hájl se tím, že jeho jednáním nebyl podnik zkrácen na tržbách, neboť za jízdy dostal řádně zaplacené těmi národními podniky, pro něž jízda podle jízdního průkazu byla uskutečněna.

Obhajoba obviněného nebyla vyvrácena. Z výpovědi zástupce podniku ČSAD, n. p. v K. u hlavního líčení je patrné, že při vyčíslení částky, kterou by podnik za jízdy pro soukromé osoby požadoval a kteroužto částku uplatňoval jako škodu na tržbách, vycházel z toho, že se jednalo o samostatné jízdy

pro soukromé osoby. Zástupce podniku jako svědek vysvětlil, že takovéto vyčíslení bez ohledu na to, zda se jednalo o jízdy samostatné nebo souběžné, je prováděno podnikem při tzv. černých jízdách jako sankce bez nároku na mzdu řidiče.

Již z tohoto vyjádření svědka, který tím nevylučoval pravdivost obhajoby obviněného, měl okresní soud posoudit podle provedených dalších důkazů, zda byl skutečně na tržbách zkrácen podnik ČSAD v K. a do jaké míry je uplatněný nárok tohoto podniku na náhradu škody oprávněný. Tuto povinnost měl tím spíše, že vyslovení přesné částky, o kterou měl být tento podnik zkrácen na tržbách, ve výroku o vině, bylo rozhodujícím podkladem pro výrok soudu o náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř. a tím podkladem pro výkon soudního rozhodnutí.

Způsobení škody není znakem ustanovení § 133 odst. 1 tr. zák. K naplnění znaků tohoto trestného činu postačovalo obviněným doznání a i jinak bezpečně zjištěné jednání spočívající v tom, že obviněný nejméně ve 21 případech neoprávněně použil nákladního auta podniku pro soukromé osoby. Přitom nákladní auto je nepochybně věcí větší hodnoty, kterou obžalovaný vědomě po přechodnou dobu vícekrát neoprávněně použil.

Okresní soud neměl proto pro tvrzení uvedené v bodě d) výrokové části rozsudku, že obviněný černými jízdami poškodil ČSAD v K., středisko v Č. na tržbách nejméně o částku 1989,20 Kčs, opory ve výsledcích provedeného dokazování, přičemž tato část skutkového zjištění byla pro posouzení, zda se obviněný dopustil trestného činu neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 odst. 1 tr. zák. nadbytečná a nerozhodná.

Povinností okresního soudu bylo proto přesně formulovat výrok o vině pod bodem d) výrokové části rozsudku podle skutečného stavu věci.

Toto pochybení okresního soudu se projevilo i v nezákonném výroku o náhradě škody pro poškozený podnik ČSAD, n. p. v K. V trestním řízení uplatnil tento poškozený podnik včas nárok na náhradu škody, kterou přesně vyčísлил částkou 2186,80 Kčs.

Okresní soud i přes námítky obžalovaného a obsah výpovědi svědka K považoval za bezpečně prokázanou vyčíslenou škodu za 21 tzv. černých jízd ve výši 1989,20 Kčs, zavázal proto obviněného podle § 228 odst. 1 tr. ř. k náhradě této škody a se zbytkem nároků odkázal poškozený podnik na řízení ve věcech občanskoprávních. Přehlédl, že výsledky provedeného dokazování nebylo objasněno, zda a v jaké výši tento podnik utrpěl škodu. Zástupce poškozeného podniku totiž při hlavním líčení uvedl, že výše škody se rovná celé úhradě za obviněným uskutečněných 21 tzv. černých jízd. S poukazem na vnitropodnikové sankce uvedl, že při výpočtu výše škody nebylo přihlíženo ke skutečnosti, že tyto jízdy byly již podniku uhrazeny jinými podniky, ani k tomu, že za jízdy by jinak musil podnik vyplatit hrubou mzdu řidiče. Již z tohoto vyjádření zástupce poškozeného podniku je patrné, že faktická škoda, kterou podnik utrpěl, byla nižší. Majetkovou škodu ve smyslu § 228 tr. ř. může být jen faktická škoda, kterou způsobil obžalovaný trestným činem, pro který byl odsouzen a nikoli škoda, kterou uplatňuje podnik podle vnitropodnikové praxe za použití sankcí občanskoprávní povahy. V daném případě lze zjistit, že některé jízdy skutečně obviněný vykonal souběžně s jízdami pro podniky socialistického sektoru, které tyto podniky ČSAD v K. uhradily. Nebylo objasněno, zda tyto podniky hradily podniku ČSAD v K. jízdy tam i zpět, o kolik kilometrů ujel obviněný pro soukromé osoby navíc zajiždkami od určeného směru cesty a kolik by podnik byl oprávněn za tyto zajiždky účtovat. Nelze přehlédnout ani to, že za neoprávněné jízdy obviněný neobdržel mzdu, takže zjištěná škoda by musela být nižší o hrubou mzdu řidiče.

Z uvedeného je zřejmé, že zjištění skutečné škody vyžadovalo rozsáhlé a podrobné dokazování, které však přesahuje potřeby trestního stíhání a podstatně by je protáhlo. Povinností soudu bylo proto poškozený podnik ČSAD n. p. v K. odkázat s celým nárokem na náhradu škody podle § 229 odst. 1 tr.

ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Ostatní výroky o náhradě škody dalším poškozeným podnikům byly správné.

Pochybení okresního soudu nenapravit ani krajský soud, který věc k odvolání obviněného přezkoumával. Ztotožnil se s vadnými výroky rozsudku soudu prvního stupně, a to jak s vadným výrokem o vině, tak i s vadnými výroky o náhradě škody. Přehlédl rovněž, že faktická škoda vzniklá v souvislosti s trestnou činností obviněného n. p. ČSAD v K. nebyla bezpečně zjištěna. Krajský soud tak porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a 6, § 228 odst. 1 a § 229 odst. 1 tr. ř.

Dalšího pochybení se krajský soud dopustil tím, že obviněnému uložil podle § 49 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti motorových vozidel na dobu tří roků. Přehlédl, že účelem tohoto trestu je především zabránit pachateli v dalším páčání trestných činů, které tato činnost podmiňuje anebo k jejich páčání dává příležitost. Proto také ustanovení § 49 odst. 1 tr. zák. stanoví jako podmínku pro vyslovení tretu zákazu činnosti na jeden rok až pět let, že pachatel se dopustil trestného činu v souvislosti s touto činností.

Všeobecně formulovaný výrok o trestu zákazu činnosti – řízení motorových vozidel – znemožňuje obviněnému řízení i takových motorových vozidel, která neměla souvislost s trestnou činností obviněného, ani nemohla vytvářet pro takovou trestnou činnost podmínky. Povinností krajského soudu proto bylo formulovat výrok o trestu zákazu činnosti řízení motorových vozidel tak, že se obviněnému zakazuje řízení nákladních aut socialistického sektoru nebo zákaz řízení motorových vozidel patřících socialistickému sektoru na přiměřenou dobu, aby tak mohlo být dosaženo účelu trestu uvedeného v § 23 odst. 1 tr. zák.